

Op 14 juni vindt het commissiedebat over de Milieuraad plaats ter voorbereiding op het gelijknamige Europese overleg op 20 juni. Namens provincies en gemeenten willen wij graag uw aandacht vragen voor het onderwerp luchtkwaliteit.

Medeoverheden willen inwerkingtreding richtlijn Luchtkwaliteit rond 2035

Provincies en gemeenten zijn hard bezig om verdere stappen in de verbetering van de luchtkwaliteit te nemen. Maar een langere invoeringstermijn is noodzakelijk:

➤ **Decentrale maatregelen zijn uitgeput en onvoldoende**

Nederland voldoet momenteel aan de huidige Europese grenswaarden. Provincies en gemeenten hebben hiervoor alle maatregelen die hen ter beschikking staan ingezet. Provincies en gemeenten – vooral de grotere – beschikken daarom niet meer over substantiële aanvullende beleidsopties om de nieuwe doelstellingen te halen. Stevig bronbeleid is daarvoor nodig.

➤ **Verruiming van juridisch kaders nodig**

Hiermee kunnen decentrale overheden nieuwe maatregelen nemen, bijvoorbeeld voor:

- Milieuzones: In het Klimaatakkoord zijn concrete doelen afgesproken voor stadslogistiek, zoals de invoering van zero-emissiezones voor vracht- en bestelauto's. Met het beoogde aantal zones kunnen we jaarlijks 1,0 megaton CO₂-uitstoot voorkomen.
- Scherper vergunnen aan de industrie: De provincies stellen dat, om de ambities van de richtlijn te halen, het belangrijk is dat de emissies vanuit de industrie worden verminderd. Om dit te realiseren moet vergunning zo dicht mogelijk aan de onderkant van de BREF/BBT-range de standaard (norm) worden in Nederland. Dit moet worden vastgelegd in wet- & regelgeving.

➤ **Het is onmogelijk om op tijd de bestaande en geplande toelatingsregimes voor milieuzones aan te scherpen**

Vanuit het (juridisch) principe van "redelijkheid" en zorgvuldig bestuur is het onmogelijk om nog vóór 2030 de bestaande en geplande toelatingsregimes voor milieuzones aan te scherpen. Dit geldt niet alleen voor mobiliteit, maar voor alle relevante beleidsdossiers (industrie, klimaat, energie, stikstof en landbouw).

De invoering van milieuzones duurt jaren en ook de vernieuwing van bestaande vergunningen neemt minimaal vijf jaar in beslag. Dit betekent dat Nederland in de meest gunstige situatie maatregelen heeft genomen rond 2030. Deze maatregelen hebben dan echter nog geen resultaat kunnen opleveren. Door de te beperkte maatregelen aan de bron, kan Nederland niet voldoen aan de grenswaarden, met mogelijk drastische consequenties tot gevolg en 'op slot' gaan voor woningbouw. Dit omdat Nederland als enige EU-lidstaat een koppeling heeft tussen de regelgeving milieu (lees luchtkwaliteit) en ruimtelijke ordening. Dit betekent dat (vooral grotere) ruimtelijke plannen in ons land juridisch moeten worden getoetst aan het aspect luchtkwaliteit.

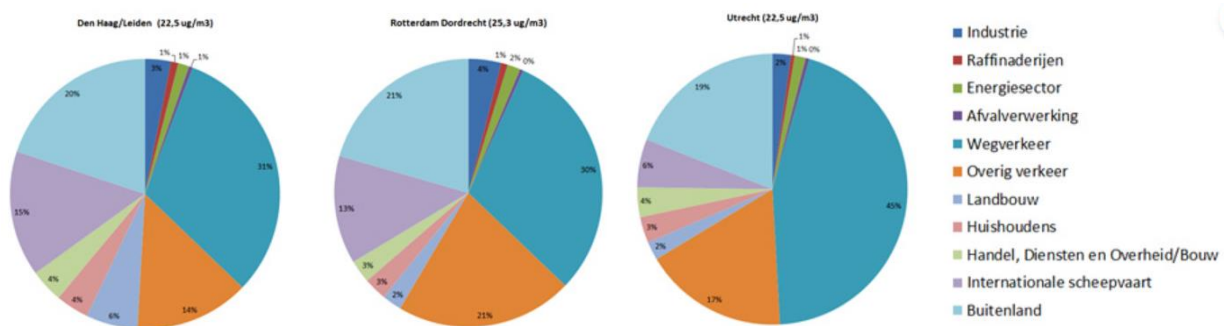
Er moet snel een nieuw gezamenlijk NSL-achtig programma komen

Wij horen vaak dat het Schoneluchtakkoord (SLA) een opvolger is van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Dat klopt niet. Het SLA is een bestuursakkoord tussen overheden en de nakoming van de afspraken in het SLA is niet juridisch afdwingbaar. De WHO-advieswaarden zijn geen basis voor het nemen van maatregelen omdat deze geen wettelijke status hebben, in tegenstelling tot de EU-grenswaarde.

Het NSL is uiterst succesvol gebleken en is door gerechtelijke uitspraken door de Nederlandse rechters als toetsingsinstrument geaccepteerd. En is gestopt in de overtuiging dat het niet meer nodig was vanwege de verbeterde luchtkwaliteit. Er is geen rekening gehouden met toekomstige strengere normen.

- Wilt u er bij de staatssecretaris op aandringen een nieuw NSL planstelsel op te tuigen, dat recht doet aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle overheden. Luchtverontreiniging is een grensoverschrijdend fenomeen. Het ligt niet in de macht van een gemeente of provincie om met een lokaal programma te bewerkstelligen dat aan rijksomgevingswaarden voor luchtkwaliteit wordt voldaan. De achtergrondconcentraties zijn te hoog. Decentrale overheden kunnen slechts 20% van de maatregelen nemen. De taartdiagrammen hieronder laten dat zien.

NO2 concentratiebijdragen bronnen agglomeraties (Bron: RIVM, 2022)

Provincies en gemeenten willen graag snel met het Rijk aan een dergelijke programmatische aanpak willen werken. Het huidige NSL is uiterst succesvol gebleken. Een belangrijk succes was dat het plan al tijdens de onderhandelingen van de huidige EU-wetgeving werd opgesteld, zodat de gezamenlijke overheden na afronding van de besluitvorming in Brussel, meteen met de uitvoering konden starten. Maatregelen moeten eerder van start gaan dan de inwerkingtreding van de nieuwe normen. Wij willen daarom graag deze werkwijze herhalen en met het Rijk afspraken maken, zodat we in 2035 inderdaad aan de nieuwe EU-normen kunnen voldoen.

Richard van Vliet, senior adviseur public affairs VNG, 06-57593158

Mariet Feenstra, strateeg public affairs IPO, 06-1135708